

บทที่ 4

นโยบายของรัฐบาลไทยต่อแรงงานต่างชาติ

นโยบายการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างชาติที่ผ่านมาของรัฐบาลไทยที่เกี่ยวข้องโดยตรงมีดังต่อไปนี้คือ

4.1 มติคณะรัฐมนตรี เดือน มีนาคม 2535

รัฐบาลได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2535 อนุญาตให้มีการผ่อนผันให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายที่เป็นผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าหรือผู้หลบหนีเข้าเมืองจากประเทศพม่าที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรในประเทศไทยได้ชั่วคราว โดยนายจ้างจะต้องนำลูกจ้างมารายงานตัวประกันตัวและยื่นใบอนุญาตทำงานปีละ 1,000 บาท พร้อมทั้งวางเงินค่าประกันคนละ 5,000 บาท โดยอนุญาตให้จ้างได้เฉพาะ 9 จังหวัดชายแดนซึ่งมีแรงงานต่างชาติลักลอบเข้ามาทำงานอยู่ก่อนแล้วคือ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง

กล่าวได้ว่ามาตรการตามมติคณะรัฐมนตรีครั้งแรกไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนำลูกจ้างที่เป็นแรงงานต่างด้าวไปรายงานตัวน้อยมากเพียง 706 คน เท่านั้นเอง สาเหตุสำคัญคือ ผู้ประกอบการอ้างว่าอัตราเงินประกันตัวจำนวน 5,000 บาท ต่อคน เป็นอัตราสูงเกินไป ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังคงใช้แรงงานเถื่อนอยู่ต่อไป โดยส่วนใหญ่ยอมจ่ายค่าคุ้มครองให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องถิ่นที่เป็นการชั่วคราว เพราะถือว่าคุ้มค่าไม่ต้องรับผิดชอบปัญหาที่จะตามมาหากมีการจับกุม เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ ผู้ประกอบการไม่สามารถจ้างแรงงานพม่าในกิจการประมงได้เนื่องจากขัดกับพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิการประมงเขตน่านน้ำไทย ที่ไม่อนุญาตให้คนต่างชาติทำงานในกิจการประมงซึ่งส่งผลให้มีการแก้ไขข้อกำหนดนี้ในระยะต่อมา

4.2 มติคณะรัฐมนตรี เดือนมิถุนายน 2539

ผลจากการที่มติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2535 ใช้ไม่ได้ผลทางการปฏิบัติในขณะที่จำนวนแรงงานลักลอบเข้าเมืองเริ่มกระจายเข้ามาในจังหวัดชั้นในมากขึ้น ภาครัฐจึงออกหนังสือเรียกร้องให้รัฐบาลพิจารณาเปิดนโยบายผ่อนผันให้ครอบคลุมพื้นที่กว้างขึ้นและให้ลดค่าประกันตัวแรงงานที่นำมาจดทะเบียนให้ต่ำกว่า 5,000 บาท ในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2539 กำหนดให้มี

การผ่อนปรนการจ้างแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายจากประเทศพม่า ลาว และกัมพูชา ให้ทำงานได้ชั่วคราวโดยมีระยะเวลาผ่อนผันไม่เกิน 2 ปี พื้นที่ที่ได้รับการอนุญาตรวม 43 จังหวัด และให้ทำงานได้เฉพาะ 8 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ เกษตรกรรม ก่อสร้าง ประมงทะเล ต่อเนื่องประมงทะเล ขนถ่ายสินค้าทางน้ำ เหมืองแร่/เหมืองหิน การผลิต และคนรับใช้ในบ้าน ซึ่งแยกประเภทกิจการที่จ้างงานได้รวม 36 ประเภท

การที่ผู้อพยพจะได้รับการผ่อนผันให้ทำงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับว่าทำงานในกิจการและจังหวัดที่ได้รับการผ่อนผันให้จ้างแรงงานต่างด้าวได้หรือไม่ นั่นที่สำคัญคือ ขั้นตอนการจดทะเบียนจะขึ้นอยู่กับนายจ้างทั้งหมด เนื่องจากนโยบายรัฐมุ่งให้นายจ้างเป็นผู้รับผิดชอบตัวผู้อพยพ นายจ้างประสงค์จะจ้างแรงงานต่างชาติจะต้องนำหลักฐานมาขอประกันตัวจากเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง (ตม.) ในจังหวัดที่จะจดทะเบียน พร้อมทั้งจ่ายเงินค่าประกันตัว 1,000 บาท ค่าประกันตัวนายจ้างจะได้รับคืนต่อเมื่อพาผู้อพยพมาส่งมอบให้ตม. หลังจากใบอนุญาตหมดอายุแล้ว และจะต้องนำตัวแรงงานต่างชาตินี้มาเข้ารับการตรวจสุขภาพ โดยเสียค่าใช้จ่าย 500 บาทต่อคน หลังจากการพิจารณาหลักฐานการตรวจสุขภาพแล้ว กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ก็จะออกใบอนุญาตทำงานให้โดยจะต้องเสียค่าธรรมเนียมอีก 1,000 บาท ทั้งนี้รวมค่าใช้จ่ายอย่างต่ำ 2,500 บาท ในทางปฏิบัติ นายจ้างจะเป็นผู้ออกเงินให้ก่อน แล้วไปหักกับผู้อพยพภายหลัง โดยนายจ้างเกือบทุกรายจะยึดใบอนุญาตทำงานเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้อพยพหลบหนี นายจ้างบางรายอาจจ่ายสำเนาเอกสารให้ผู้อพยพถือไว้เป็นหลักฐานว่าได้จดทะเบียนแล้ว

ทั้งนี้ผู้อพยพที่จะจดทะเบียนต้องเป็นแรงงานต่างชาติที่ถูกลอบทำงานอยู่ก่อนแล้ว คือ ก่อนวันที่ 25 มิถุนายน 2539 โดยมีระยะเวลาในการรายงานตัว ทำประกัน / ตรวจสุขภาพ และขอรับใบอนุญาตทำงานตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2539 – 29 พฤศจิกายน 2539 รวมระยะเวลา 90 วัน แต่เนื่องจากมีผู้มารายงานตัวมากการจดทะเบียนขอรับใบอนุญาตทำงานจึงขยายระยะเวลาไปถึงเดือนมีนาคม 2540 แรงงานต่างชาติที่ได้รับการอนุญาตทำงาน ณ วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2540 มีจำนวนทั้งสิ้น 303, 088 คน แบ่งเป็นชาวพม่า 263,782 คน (87 %) ชาวลาว 12,323 คน (4%) และกัมพูชา 26, 983 คน (9 %) โดยมีสัดส่วนการจดทะเบียนในอุตสาหกรรมมากที่สุด (33 %) รองลงมาเกษตรกรรม (28 %) ประมงทะเล (18 %) งานรับใช้ในบ้าน (12 %) การผลิต (8 %) ขนส่งทางน้ำ (1%) และการทำเหมืองแร่ (0.5%)

4.3 มติคณะรัฐมนตรีเดือน เมษายน 2541

ผลจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ที่ทำให้เกิดภาวะว่างงานของแรงงานไทย จำนวนหลายแสนคน ในเดือน ธันวาคม 2540 รัฐบาลได้ประกาศมาตรการผลักดันแรงงานต่างชาติเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการแก้ไขปัญหาการว่างงานแห่งชาติ เพื่อให้มีตำแหน่งงานว่างที่แรงงานไทยจะมาทดแทน จากการประชุมของคณะกรรมการการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว เมื่อ 15 มกราคม 2541 ได้กำหนดให้มีการจ้างแรงงานไทยทดแทนแรงงานต่างด้าวจำนวน 300,000 คน ซึ่งหมายถึงการผลักดันแรงงานต่างด้าวกลับออกไป จำนวน 300,000 คน ในช่วงต้นปี พ.ศ.2541 จึงมีการจับแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมายรวม 249,817 คน อย่างไรก็ตามทางตำรวจยอมรับว่าการผลักดันออกไปไม่ได้ผลมากนัก เพราะแรงงานส่วนใหญ่จะเดินทางย้อนกลับเข้าเมืองไทยอีกหลังจากถูกส่งกลับไม่นาน

ในระยะเวลาเดียวกันนี้ ภาคธุรกิจเอกชนที่ได้รับผลกระทบกระเทือนจากมาตรการการจับกุมแรงงานต่างชาติ ได้เคลื่อนไหวคัดค้านรัฐบาลโดยให้เหตุผลว่า ไม่สามารถหาแรงงานไทยเข้าไปทดแทนแรงงานต่างชาติได้ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจึงสำรวจความต้องการแรงงานของสถานประกอบการทั่วประเทศพบว่า มีความต้องการจ้างแรงงานต่างชาติรวม 230,517 คน เนื่องจากไม่สามารถหาแรงงานไทยมาทำได้ รัฐบาลได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 เมษายน และวันที่ 8 พฤษภาคม 2541 ผ่อนผันให้มีการจ้างแรงงานต่างชาติต่อได้อีก 1 ปี แต่มติคณะรัฐมนตรีได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า จะอนุญาตแรงงานทำงานไม่เกินจำนวน 158,253 คน แต่เมื่อดำเนินการจดทะเบียนจริง ๆ ปรากฏว่ามีนายจ้างพาแรงงานมาจดทะเบียนเพียง 90,911 เท่านั้น

การผ่อนผันครั้งนี้มีเงื่อนไขที่แตกต่างไปจากมติคณะรัฐมนตรีในปี พ.ศ. 2539 คือเพื่อพื้นที่อนุญาตผ่อนผันรวม 54 จังหวัด แยกเป็นจังหวัดชายแดน 13 จังหวัด จังหวัดที่ทำกิจการประมง 22 จังหวัด จังหวัดที่มีธุรกิจอาเลงานแรงงานและไม่สามารถหาแรงงานไทยได้ ได้แก่ สวนยางพารา ไร่อ้อย ฟาร์มเลี้ยงหมู โรงสีข้าว และกิจการขนส่งทางน้ำ รวม 19 จังหวัด และระยะเวลาดำเนินการจดทะเบียน 90 วัน สำหรับค่าประกันตัวและค่าใบอนุญาตทำงานยังคงเสียอย่างละ 1,000 บาท แต่ค่าตรวจสุขภาพเพิ่มเป็น 700 บาท โดยจังหวัดส่วนใหญ่มีระเบียบให้แรงงานต้องซื้อบัตรประกันสุขภาพ ซึ่งราคามีความแตกต่างกันคือ อยู่ระหว่าง 500 – 1,200 บาท

4.4 มติคณะรัฐมนตรี เดือนสิงหาคม 2542

ปัญหาการจดทะเบียนแรงงานต่างชาติได้เวียนกลับมาเป็นปัญหาที่รัฐบาลต้องพิจารณาอีกวาระหนึ่งเมื่อใกล้ระยะเวลาที่การอนุญาตของปี พ.ศ. 2541 จะสิ้นสุดลงในวันที่ 4 สิงหาคม 2542 เหตุผลในการพิจารณาจะอนุญาตให้จดทะเบียนแรงงานต่างชาติต่อหรือไม่ ยังใช้หลักเกณฑ์เหมือนปี พ.ศ. 2541 กล่าวคือ เป็นมาตรการหลักที่เน้นการผลักดัน จักรกุ่ม และสกัดกั้นคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาเมืองมาทำงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้มีมาตรการรองรับผลกระทบคือ ยังคงจะผ่อนผันให้จ้างแรงงานต่างชาติในจังหวัดที่มีกิจการที่หาแรงงานทำไม่ได้ โดยครั้งนี้มีการกระจายอำนาจไปให้แต่ละจังหวัดพิจารณาและมีการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการแรงงานที่แต่ละจังหวัดส่งมา ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์วิจัยย้ายถิ่นแห่ง เอเชียจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อกำหนดจำนวนประเภทจำนวนกิจการ จังหวัดที่ผ่อนผัน และจำนวนที่จะให้จดทะเบียนเสนอต่ออนุกรรมการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าว เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในเดือนสิงหาคม 2542 ได้มีมติคณะรัฐมนตรีผ่อนผันให้จ้างแรงงานต่างด้าวทำงานได้ 18 กิจการ ในพื้นที่ 37 จังหวัด คือ เป็นจังหวัดชายแดน 10 จังหวัด จังหวัดมีกิจการประมงทะเล 18 จังหวัด และจังหวัดที่อยู่ในระหว่างปรับปรุงกระบวนการผลิต 9 จังหวัด โดยครั้งแรกให้มีจำนวนการจ้างได้ไม่เกิน 86,895 คน แต่หลังการเจรจาต่อรองของผู้ประกอบการ จำนวนที่ผ่อนผันได้เพิ่มเป็น 106,000 คน มีระยะเวลาดำเนินการจดทะเบียนได้ 90 วัน โดยค่าประกันตัวและค่าจดทะเบียนยังคงเท่าเดิม แต่ค่าตรวจสุขภาพเพิ่มขึ้นเป็นคนละ 700 บาท แต่ยังบังคับให้ซื้อบัตรประกันสุขภาพอีกคนละ 1,000 บาท จนถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2542 มีผู้มาจดทะเบียนรวม 106,684 คน

อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2542 นี้ การผลักดันแรงงานต่างชาติสามารถดำเนินการอย่างค่อนข้างได้ผลกว่าทุกๆ ปี โดยเฉพาะระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายนถึง 6 ธันวาคม 2542 ดำรวจตรวจคนเข้าเมือง ส่งกลับแรงงานต่างชาติทั้งหมด 75,315 คน เป็นแรงงานจากพม่ามากที่สุด 70,835 คน (กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, 2544:50-53.)

4.5 มติคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือน สิงหาคม 2543

คณะรัฐมนตรีมีมติออกมาเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2543 เห็นชอบให้มีการดำเนินตามมาตรการการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวตามที่อนุกรรมการแรงงานต่างด้าวเสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องถือมติคณะรัฐมนตรีเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

1. ให้จังหวัดใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 และพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 อนุญาตให้คนต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ทำงานได้ เฉพาะอาชีพกรรมกรในท้องที่ 37 จังหวัด 18 กิจการ จำนวนรวม 106,684 คนได้ 1 ปี จนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2544 ในพื้นที่ กิจการและจำนวนเดิมตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. 2542 ได้ โดยมีระยะเวลาการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2543

2. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกประกาศจังหวัด แจ้งให้คนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายมา รายงานตัว และผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดจัดทำทะเบียนประวัติ ออกคำสั่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (ตม.) ในกรณีที่ไม่สามารถส่งกลับได้ อนุญาตให้ประกันตัวเพื่อขออยู่ในราชอาณาจักร ระหว่างรอการส่งกลับ ตามมาตรา 54 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 (ตม.69)

3. ให้จัดหางานจังหวัดพิจารณาอนุญาตการทำงานให้แก่คนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย และอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับนอกราชอาณาจักรตามงาน กิจการ พื้นที่ และจำนวนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมประกาศกำหนดตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2521 โดยมีเงื่อนไขพิจารณาดังต่อไปนี้

3.1 . ให้ทำงานเฉพาะกรรมกร

3.2 ให้ทำงานในประเภทกิจการและจำนวนที่แต่ละจังหวัดได้รับอนุญาตตามมติคณะรัฐมนตรีปี 2542 ทั้งนี้ให้จังหวัดพิจารณาจัดสรรจำนวนคนต่างด้าวในแต่ละประเภทกิจการได้ โดยให้สิทธินายจ้างเดิมก่อน

3.3 อนุญาตให้คนต่างด้าวอยู่ในราชอาณาจักรและทำงานได้ 1 ปี โดยสิ้นสุดการอนุญาตในวันที่ 31 สิงหาคม 2544

3.4 แรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานนั้นต้องไม่มีสมาชิกในครอบครัวติดตามาด้วย หากเป็นหญิงถ้ามีการตั้งครรภ์จะต้องส่งกลับ

3.5 มอบให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมออกประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมอนุญาตให้คนต่างด้าวสัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชา ทำงานได้ 1 ปี สิ้นสุดการอนุญาตวันที่ 31 สิงหาคม 2544 ในอาชีพกรรมกร ท้องที่ 37 จังหวัด 18 กิจการ จำนวนรวม 106,684 คน

3.6 เมื่อพ้นระยะเวลาดำเนินการในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2543 แล้ว มอบให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจับกุม ดำเนินคดีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ไม่ได้รับประกันตัวและรับใบอนุญาตทำงานส่งออกนอกราชอาณาจักร โดยให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตรวจสอบสถานประกอบการที่จ้าง

แรงงานต่างด้าว เพื่อบังคับใช้กฎหมายที่รับผิดชอบอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการสนับสนุนดำเนินการกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (http://www.Thai.gov.go.th/news/cab/syn_index.htm)

4.6 มติคณะรัฐมนตรีเดือนสิงหาคม 2544

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2544 เห็นชอบตามแนวทางการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ตามที่สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เสนอและให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมดำเนินการคือ

- รับรายงานตัวขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองและออกใบอนุญาตทำงาน
- เมื่อพ้นกำหนดรายงานตัวและขอใบอนุญาตทำงานแล้ว ให้ดำเนินการจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเด็ดขาดและจริงจัง ทั้งตัวแรงงาน นายจ้าง และผู้เกี่ยวข้อง
- ให้ดำเนินการสกัดกั้นและป้องกันการอพยพเข้ามาใหม่อย่างเข้มแข็งจริงจัง
- ให้ส่วนราชการและหน่วยงานต่างๆ ให้ความร่วมมือในการดำเนินการในเรื่องนี้อย่างเต็มที่

สำหรับแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง ที่จะอนุญาตให้จดทะเบียนได้แก่ บุคคลสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา ที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและอยู่ในราชอาณาจักรไทยก่อนวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ (ก่อนวันที่ 28 สิงหาคม 2544) และมีวัตถุประสงค์เพื่อทำงาน และวัตถุประสงค์การจดทะเบียนครั้งนี้คือ เพื่อทราบข้อมูลต่างด้าวผิดกฎหมายที่แท้จริงว่ามีจำนวนเท่าไร อยู่ที่ไหน ทำอะไร เพื่อนำไปวางแผนในระยะยาว (ข้อมูลจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ 2544)

อย่างไรก็ตาม จากมติคณะรัฐมนตรีครั้งนี้มีแรงงานต่างด้าวมารายงานตัวครั้งแรกระหว่างวันที่ 24 กันยายน ถึง 25 ตุลาคม 2544 จำนวนทั้งสิ้น 568,249 คน จำแนกเป็นสัญชาติพม่า จำนวน 451,335 คน สัญชาติลาว จำนวน 59,358 คน และสัญชาติกัมพูชา จำนวน 57,556 คน มารายงานตัวครั้งที่สอง ระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ ถึง 25 มีนาคม 2545 จำนวน 424,948 คน สำหรับเชียงใหม่มีแรงงานต่างด้าวมาขึ้นทะเบียนครั้งแรกในปี 2544 ณ วันที่ 25 ตุลาคม จำนวน 28,791 คน และมารายงานตัวครั้งที่สอง ปี 2545 ณ วันที่ 25 มีนาคม จำนวน 23,890 คน (ข้อมูลสำนักงานจัดหางานจังหวัดเชียงใหม่ 2546) ทั้งนี้มีกิจการที่แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองขึ้นทะเบียนทั่วประเทศมากที่สุด มีรายละเอียดดังนี้

1. กิจการพิเศษ พ 1 (มีนายจ้าง) 151,068 คน คิดเป็นร้อยละ 26.86
2. กิจการทำสวนทำไร่ 103,124 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 คน

3. กิจกรรมประมงทะเล 99,578 คน คิดเป็นร้อยละ 17.70
4. ผู้รับใช้ในบ้าน 81,045 คน คิดเป็นร้อยละ 14.41
5. กิจกรรมก่อสร้างคานเรือ 47,756 คน คิดเป็นร้อยละ 8.49
6. กิจกรรมเลี้ยงหมู กุ้ง 29,675 คน คิดเป็นร้อยละ 5.28
7. กิจกรรมพิเศษ พ 2 (ไม่มีนายจ้าง) 26,307 คน คิดเป็นร้อยละ 4.68
8. กิจกรรมเคลื่อนย้ายสินค้าโกดัง 12,761 คน คิดเป็นร้อยละ 2.27
9. กิจกรรมโรงสีข้าว 6,215 คน คิดเป็นร้อยละ 1.10
10. กิจกรรมโรงงานทอผ้า ทำโอ่ง 3,595 คน คิดเป็นร้อยละ 0.64
11. กิจกรรมเหมืองแร่ 1,403 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25 คน (มติชน, 26 กุมภาพันธ์ 2545 :6)

สรุปนโยบายเกี่ยวกับแรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ตั้งแต่ พ.ศ. 2535-2544

พ.ศ.	นโยบาย
2535	- นโยบายแก้ไขปัญหาลูกหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2535)
2537	- นโยบายความมั่นคงของไทยต่อพม่า พ.ศ. 2537 – 2539 (มติสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2537)
2538	- นโยบายแก้ไขปัญหาลูกหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (มติสภาความมั่นคงแห่งชาติเมื่อวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2538)
2539	- นโยบายแก้ไขปัญหาลูกหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2 และ 16 กรกฎาคม และ 6 สิงหาคม 2539)
2540	- นโยบายการแก้ไขปัญหาลูกหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (มติคณะรัฐมนตรี 22 เมษายน 2540)
2541	- นโยบายการจัดระบบการควบคุมแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองผิดกฎหมายให้ทำงานได้ชั่วคราวระหว่างรอการส่งกลับ (มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 9 มิถุนายน และ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2541)
2542	- นโยบายการแก้ไขปัญหาลูกหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม (2542)
2543	- นโยบายและมาตรการแก้ไขปัญหาลูกหนีเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยให้มีการผ่อนผันแรงงานต่างด้าวให้ทำงานในราชอาณาจักรได้อีก 1 ปี จนถึง 30 พฤษภาคม 2543 (มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2543)
2544	- นโยบายการจัดระเบียบควบคุมและการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกต้องตามกฎหมายเริ่มตั้งแต่ 24 กันยายน ถึง 25 ตุลาคม 2544 (มติคณะรัฐมนตรี 28 สิงหาคม 2544)